

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar: Skolor mot brott

Er beteckning: U2024/00726

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västmanland har tagit del av betänkandet *Skolor mot brott* och ställer sig positiva till att skolorna åläggs ett ansvar att arbeta brottsförebyggande. Länsstyrelsen ser dock behov av justeringar och konkretiseringar i förslagen.

Länsstyrelsen har valt att kommentera dels övergripande aspekter såsom kopplingen till strategin, *Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet*, och avsaknaden av en jämställdhetsintegrerad analys dels förslagen på en reglering av det brottsförebyggande arbetet i skolan. När det gäller det senare har Länsstyrelsen valt att kommentera hur skolans brottsförebyggande ansvar ska inkorporeras med kommunens brottsförebyggande ansvar, Länsstyrelsens roll som regional aktör i detta förslag, påverkan på den kommunala brottsförebyggande samordningen, vikten av ett kunskapsbaserat arbete och föräldraskapsstödet som en viktig del i arbetet.

Synpunkter

Länsstyrelsens synpunkter på förslagen och materialet i betänkandet:

Precis som i Länsstyrelsens remissvar på delbetänkandet *Samhället mot skolattacker* (SOU 2023:28) så vill Länsstyrelsen understryka vikten av att skolväsendets ansvar för brottsförebyggande arbete bör inkluderas i kommunernas lagstadgade ansvar för det brottsförebyggande arbetet enligt lag (2023:196). Skolornas roll och ansvar behöver dock

konkretiseras för att harmoniera med kommunernas lagstadgade ansvar. Å ena sidan finns det stora fördelar med att varje enskild skola gör sin lägesbild och åtgärdsplan, å andra sidan behöver dessa bli en del av den kommunala lägesbilden. Av erfarenheter från kommunernas arbete med den nya lagen vet vi att arbetet är resurskrävande för kommunerna. Länsstyrelsen förordar att förslaget om en årlig revidering bör ändras till revidering vartannat år, på samma sätt som kommunens lägesbild och åtgärdsplan.

Kommunala brottsförebyggande samordnare kommer att påverkas av ett ökat ansvar för skolorna. Länsstyrelsen saknar dock en analys över det merarbete som kommer att åläggas den kommunala samordningen och finansiering för det. Utifrån förslaget om kommande finansiering, 6 kr/invånare, ser Länsstyrelsen särskilt risker med hur mindre kommuner med redan små resurser ska kunna tillämpa de förändringar som föreslås. Länsstyrelsen är oroad för att en sådan fördelning av statsbidraget ytterligare ökar skillnaderna mellan stora och små kommuners möjligheter att arbeta brottsförebyggande.

Länsstyrelsen nämns i utredningen som en regional aktör men inte med något uttalat ansvar eller uppdrag. Länsstyrelsens samordningsuppdrag gentemot kommunerna kommer dock att påverkas om förslagen går igenom och bli större på ett sätt som inte är klargjort. När lagen (2023:196) trädde i kraft hade den föregåtts av flera års förberedande arbete med att stödja kommunerna att arbeta kunskapsbaserat. Länsstyrelsen saknar en plan för förankring och förberedelse inför skolornas utökade ansvar. Länsstyrelsen välkomnar ett uppdrag kring både förankring och förberedelse såväl som stöd vid införandet.

Länsstyrelsen anser att utredningen borde ta större hänsyn till strategin; *Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet*, för att på sikt lyckas med målen för det brottsförebyggande arbetet. Strategin har, jämfört med utredningen, en mer utvecklad redogörelse för vad som är möjligt att göra socialpreventivt. Länsstyrelsen saknar förslag på universella tidiga insatser för att lyckas i den första barriären mot brottslighet – ett brett förebyggande arbete. Ett allt för stort fokus i utredningen hamnar på andra och tredje barriären mot brottslighet vilket riskerar att fallera om inte arbetet med den första barriären också beaktas. Ett exempel är att skolor, tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället, i över tio års tid, har utvecklat våldsförebyggande program anpassade för den svenska skolkontexten. Dessa program riktar in sig på liknande, samma och/eller överlappande risk- och skyddsfaktorer som ligger till grund för

annan brottslighet.¹ Utvecklingsarbete som gjorts inom ramen för det våldsförebyggande programmet *Mentorer i våldsprevention (MVP)* kan betraktas som en pilottest av att implementera universella primärpreventiva program för att förebygga våld i nära relationer i en svensk skolkontext. Andra program, som Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att utveckla är *Safe Dates* och *Dating matters*. Programmen har skola som primära arena att verka på med förväntade effekter lång utöver bara den arenan.

Länsstyrelsen vill påtala vikten av sammanhållande satsningar även när det gäller kopplingen till regeringsuppdraget BOB och den samverkansstruktur som arbetas fram här.

Utredaren utgår från att skolor deltar i den samverkan som lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete förutsätter. Länsstyrelsen kan bekräfta att skolor ingår i denna samverkan i kommunerna i Västmanland men att det finns en variation i på vilket sätt det sker. Flera kommuner välkomnar att skolan får en tydligare roll i det brottsförebyggande arbetet.

Länsstyrelsen uppmärksammar frånvaron av en jämställdhetsintegrerad analys. Utredningen riskerar att missa viktiga aspekter när det gäller kön och brottslighet respektive kön och skolgång.

Länsstyrelsen vill understryka vikten av ett kunskapsbaserat arbetssätt. Metodstödet *Tryggare skola* nämns i utredningen som ett kunskapsbaserat arbetssätt vilket också har använts i Västmanland. Länsstyrelsen vill förorda metodstödet som ett bra stöd för skolor att arbeta strukturerat, kunskapsbaserat och där barnens perspektiv beaktas. Länsstyrelsen delar utredarens uppgifter om svårigheter med implementeringen. Länsstyrelsen har erfarenhet av svårigheter med att både implementera och sprida metodstödet men ser att ett lagstadgat ansvar skulle kunna underlätta detta.

Utredaren påtalar att föräldrar spelar en central roll i sammanhanget, Länsstyrelsen instämmer. Vi vet att föräldraskapsstödet i Sverige är väl utbyggt i barnets unga år men i takt med att barnet blir äldre minskar stödet. I *Handlingsplanen för ett brottsförebyggande föräldraskapsstöd*, framtagen av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), belyser man att föräldraskapsstöd till föräldrar med barn och unga i åldern 10 – 18 behöver stärkas. Föräldraskapsstödet är en viktig pusselbit i det brottsförebyggande arbetet och skolan är en mycket viktig arena eftersom de når ut till alla föräldrar. Länsstyrelsen vill därför understryka vikten av att

---

¹ Se exempelvis:

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/regeringsuppdrag/2018/utvardering-av-mentor-i-valdsprevention-mvp> och [Utvärdering av Mentors in Violence Prevention, MVP | SKR](#)

använda skolan som arena för att nå ut med (brottsförebyggande) föräldraskapsstöd eftersom det är stor en utmaning att nå ut med detta till alla föräldrar.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Johan Sterte med utvecklingsledare Linda Falk som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har Länsråd Ulrica Gradin och enhetschef Sanela Cerimagic medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.